

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmēṇa kāryārthināmupēkṣātō nṛgasambandhiśāpakathāṃ
śrāvayitvā lakṣmaṇasya kāryārthināṃ nirīkṣaṇāya niyōjanam

lakṣmaṇasya tu tad vākyam
niśamya paramādbhutam |
suprītaścābhavad rāmō
vākyamētaduvāca ha || 7.53.1 ||

durlabhastvīdṛśō bandhu -
rasmin kālē viśēṣataḥ |
yādrśastvaṃ mahābuddhi -
rmama saumya manō'nugaḥ || 7.53.2 ||

yacca mē hṛdayē kiñcid
vartatē śubhalakṣaṇa |
tanniśāmaya ca śrutvā
kuruṣva vacanaṃ mama || 7.53.3 ||

catvārō divasāḥ saumya
kāryaṃ pauraṇasya ca |

akurvāṇasya saumitrē
tanmē marmāṇi kṛntati || 7.53.4 ||

āhūyantāṃ prakṛtayāḥ
purōdhā mantriṇastathā |
kāryārthinaśca puruṣāḥ
striyō vā puruṣarṣabha || 7.53.5 ||

paurakāryāṇi yō rājā
na karōti dinē dinē |
saṃvṛtē narakē ghōrē
patitō nātra saṃśayaḥ || 7.53.6 ||

śrūyatē hi purā rājā
nṛgō nāma mahāyaśāḥ |
babhūva pṛthivīpālō
brahmaṇyaḥ satyavāk śuciḥ || 7.53.7 ||

sa kadācid gavāṃ kōṭiḥ
savatsāḥ svarṇabhūṣitāḥ |
nṛdēvō bhūmidēvēbhyaḥ
puṣkarēṣu dadau nṛpaḥ || 7.53.8 ||

tataḥ saṅgād gatā dhēnuḥ
savatsā sparśitānagha |
brāhmaṇasyāhitāgnēstu
daridrasyōñchavartinaḥ || 7.53.9 ||

sa naṣṭāṃ gāṃ kṣudhārtō vai
anviṣaṃstatra tatra ha |

nāpaśyat sarvarāṣṭrēṣu
saṁvatsaragaṇān bahūn || 7.53.10 ||

tataḥ kanakhalaṁ gatvā
jīrṇavatsāṁ nirāmayām |
dadṛśē tāṁ svikāṁ dhēnuṁ
brāhmaṇasya nivēśanē || 7.53.11 ||

atha tāṁ nāmadhēyēna
svakēnōvāca brāhmaṇaḥ |
āgaccha śabalētyēvaṁ
sā tu śúśrāva gauḥ svaram || 7.53.12 ||

tasya taṁ svaramājñāya
kṣudhārtasya dvijasya vai |
anvagāt prṣṭhataḥ sā gau -
rgacchantam pāvakōpamam || 7.53.13 ||

yō'pi pālayatē vipraḥ
sō'pi gāmanvagād drutam |
gatvā ca tamṛṣiṁ caṣṭē
mama gauriti satvaram || 7.53.14 ||

sparsītā rājasimhēna
mama dattā nṛgēṇa ha |
tayōrbrāhmaṇayōrvādō
mahānāsīd vipaścitōḥ || 7.53.15 ||

vivadantau tatō'nyōnyam
dātāramabhijagmatuḥ |

tau rājabhavanadvāri
na prāptau nṛgaśāsanam || 7.53.16 ||

ahōrātrāṇyanēkāni
vasantau krōdhamīyatuḥ |
ūcatuśca mahātmānau
tāvubhau dvijasattamau || 7.53.17 ||

kruddhau paramasantaptau
vākyam ghōrābhisamhitam |
arthinām kāryasiddhyartham
yasmāttvam naiṣi darśanam || 7.53.18 ||

adṛśyaḥ sarvabhūtānām
kṛkalāsō bhaviṣyasi |
bahuvarṣasahasrāṇi
bahuvarṣaśatāni ca || 7.53.19 ||

śvabhrē tvam kṛkalībhūtō
dīrghakālam nivatsyasi |
utpatsyatē hi lōkē'smin
yadūnām kīrtivardhanaḥ || 7.53.20 ||

vāsudēva iti khyātō
viṣṇuḥ puruṣavigrahaḥ |
sa tē mōkṣayitā śāpād
rājamstasmād bhaviṣyasi || 7.53.21 ||

kṛtā ca tēna kālēna
niṣkṛtistē bhaviṣyati |

*bhārāvataranārthaṃ hi
naranārāyaṇāvubhau || 7.53.22 ||*

*utpatsyētē mahāvīrau
kalau yuga upasthitē |
ēvaṃ tau śāpamutsṛjya
brāhmaṇau vigatajvarau || 7.53.23 ||*

*tāṃ gāṃ hi durbalāṃ vṛddhāṃ
dadaturbrāhmaṇāya vai |
ēvaṃ sa rājā taṃ śāpa -
mupabhuñktē sudāruṇam || 7.53.24 ||*

*kāryārthināṃ vimardō hi
rājñāṃ dōṣāya kalpatē |
tacchīghraṃ darśanaṃ mahya -
mabhivartantu kāryiṇaḥ || 7.53.25 ||*

*sukṛtasya hi kāryasya
phalaṃ nāvaiti pārthivaḥ |
tasmād gaccha pratikṣasva
saumitrē kāryavāñjanaḥ || 7.53.26 ||*

*|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē
uttarakāṇḍē tripaṅcāśaḥ sargaḥ ||*